
Vůl a osel u jeslí - Prof. ThDr. Jan Heller

Vůl a osel u jeslí

Když jsem byl malý, chodívali jsme v předvánoční době do kostelů prohlížet jesličky. V nich mne nejvíc zajímal vůl a osel. Pro městského kluka měli zvláštní kouzlo. Byl to symbol celičké přírody, která drží pokornou stráž u děťátka – Spasitele a zahřívá ho svým teplým dechem. Tak tam oba u jeslí tvoří se Svatou rodinou tiché obecnství, které v skrytu objímá nejen přírodu, ale vlastně celý vesmír.

Pak přešla léta. Četl jsem Písmo a zjistil, že v celém Novém zákoně není o volku a oslu u jeslí ani zmínka. Odkud se vzali? Přišli ze Starého zákona. Je to ohlas proroka Izajáše 1,3: „Vůl zná svého hospodáře a osel jesle svého pána, mne však Izrael nezná, můj lid je nechápavý.“ – U Izajáše jde o to, že i ta němá tvář je svému hospodáři vděčná, zná jej a ví, že je v jeho péči. Jen Boží lid a člověk nikoli. Celá příroda jde poslušně určenou cestou, jen člověk si chodí po svém a za svým a na svého Stvořitele nedbá. Měl by si z toho vola a osla u jeslí vzít příklad.

Pak došlo k posunu: Staré křesťany zaujal jinak ojedinělý výraz jesle a tak začali spojovat dohromady Izajášův výrok se zprávou o Spasiteli v jeslích. Hospodářem rozuměli Hospodina a vykládali, že i tupý vůl a osel rozpoznali Pána v betlémském děťátku a proto se mu přišli poklonit. Tím zahanbují všechny, kdo to nedělají.

Protikladem vola a osla, těch dvou pokorných strážců lásky, je krutý král Herodes, který dal povraždit betlémská nemluvíátka podobně jako kdysi dal farao novorozené izraelské chlapečky házet do Nilu. Mojžíš však byl podivuhodně zachráněn, podobně jako Ježíš, který krutému králi unikl.

Co my s tím dnes? Nejen kolem nás, namnoze i v nás vládne dosud Herodes, sobectví, násilí a ziskuchtivost. Apoštol Pavel říká „starý člověk“. Ale toho přemáhá „nový člověk“, zplozený z Ducha k Božímu obrazu, kterým do světa vchází pravá láska. To je Ježíš a s ním všichni, kdo žijí z něho a v něm. Takže příběh o jeslích, volku a oslu i o Herodovi se nás ptá: Jak se my sami, zde a dnes, chováme ke Kristu, když za ním v duchu putujeme do Betléma a k jeslím? Jako pokorný vůl a tichý osel, nebo jako zpupný Herodes? Chceme Lásce sloužit nebo ji zprovodit ze světa? Ovšem, těm, kdo dnes chtějí chlad chlévů vydýchat teplem lásky a pokorně se sklánějí u jeslí, říká leckdo: To jsou volí a oslí! Ale raději být za vola a osla u jeslí než zoldákem v gardě Herodově.

(Zkrácené vánoční zamyšlení Prof. ThDr. Jana Hellera pronesené vánočním koncertu 15.12.2003 u Panny Marie pod řetězem, pořádaném 3. LF UK.)